

Alexandra Rouppe van der Voort

Stek heet de fotostrip kort maar krachtig. En zo kordaat en nuchter als die titel daar op het voorblad prijkt, zo grillig en bloemrijk is het beeldverhaal dat volgt. Zo sprookjesachtig geheimzinnig de wereld die in enkele foto's wordt wakker geroepen. *Stek* speelt zich af in een tuinderskas met eindeloze rijen vol bakken met kiemplantjes. In twee daarvan gebeurt een klein wonder – griezelig en lieflijk tegelijkertijd.

De aarde barst open, nieuw leven steekt de kop op. Nauwelijks zichtbaar in het begin, maar met iedere opeenvolgende foto gestaag groeiend. Eerst alleen de groene lokken en een bruin vlies waaruit al de eerste bruine krullen piepen. Dan – voorzichtig – de eerste helft van een gezicht dat, versuft en wat nukkig nog, moet wennen aan het daglicht. Tot de twee groen en bruin geschilderde mensenhoofden volledig uit de aarde zijn opgekomen, klaar om verpot te worden. De laatste foto in het tijdschrift toont hoe een tuinder ergens in een stadplantsoentje een kuil in de grond graaft, terwijl de twee 'plantenmensen' (met hun lichaam als een blootgelegde wortel, gehuld in een zandrijge jute zak) liggen te wachten. Te wachten op hun nieuwe stek.

De vervreemdende fotoserie van Alexandra Rouppe van der Voort en Petra Vlasman (die in *Stek* (nr. 1, lente 1999) beide de rol van plant vertolken) roept, naast talloze andere associaties, de vraag op wat precies je plaats is in de wereld. Zoals ook de andere werken van Rouppe van der Voort tot nadenken stemmen over waar je nu thuis hoort, en vooral: wie of wat dat bepaalt.

Tijdens haar opleiding aan de Minerva Academie in Groningen, waar ze voornamelijk portretten schilderde, besloot Alexandra Rouppe van der Voort (1968) dat zij stage wilde lopen bij Madame Tussaud in Londen. 'Ik was niet meer gelukkig met alleen maar dat portret', zegt ze. 'Een portret leeft wel, maar ik vond het niet genoeg. Misschien omdat mijn vader in die periode gestorven was, en ik alles weer tot leven wilde wekken. Toen dacht ik aan Madame Tussaud, waar ze levendige kopieën van mensen kunnen maken'.

In het Londense wassenbeeldenatelier leerde ze hoe ze koppen moest restaureren. Met terpentine

wiste ze de gelaatstreken van beroemdheden weg, om vervolgens met dunne olieverf opnieuw hun gezichten te schilderen. 'Terug in Nederland spookte het door mijn hoofd hoe het zou zijn om allemaal kopieën van mensen te maken. Wat als ik mijn gezicht over jouw gezicht zou schilderen? Wat zou er met je gebeuren, hoe zou je je gaan gedragen?' En wat bijvoorbeeld, stelt Rouppe van der Voort, die 1 meter 17 klein is, 'als ik jouw gezicht op het mijne zou grimeren, en er een klein lichaam rondloopt met jouw gezicht er bovenop?'

Met dikke make-uplagen veranderde ze een vriendin in een van haar vrienden. Haar broer transformeerde ze tot de vrouw die poseert in de fotoserie *Poedersuikerhuid met rozenmond* (1995) die tijdens *Kamerschatten* is te zien. En hoewel ze toen al heimelijk met de gedachte speelde haar overleden vader op dezelfde manier te doen herleven, schoof ze dat even moedige als macabere plan steeds voor zich uit. 'Omdat ik voelde', zegt ze, 'dat het enorm zou gaan lijken.' Een jaar maakte ze *Ode aan mijn vader* (1996-97), een zonderlinge diaserie waarin Rouppe van der Voort een ontroerend en weemoedig beeld van haar vader schetst. In zijn geruite colbert scharrelt hij weer door de tuin of heeft hij zich weer in zijn oude fauteuil genesteld, van waaruit hij beminlijk de camera in blik, opkijkend vanuit zijn boek of met de poes op schoot.

Ook al is de vader opzichtig gegrimed, er is maar weinig wat verraadt dat achter die enorme wenkbrauwen en die met kneedpasta gebeeldhouwde neus een vrouw schuilgaat: een zus van de vader die Rouppe van der Voort schminkte tot haar vaders evenbeeld. En ook al is haar pose soms wat houderig, haar verschijning valt geenszins uit de toon bij dia's die Rouppe van der Voort naast die van haar vader projecteerde: van haar moeder geschminkt als een leeuwachtig wezen. Of van haar zelf, getooid met een fantastisch paar neusvleugels die (wijd opengesپرد of dichtgevouwen) haar gemoedsuitdrukking verraden. Wensdromen en werkelijkheid, herinneringen en denkbeelden over het leven na de dood – in *Ode aan mijn vader* schuiven ze naadloos ineen.

Hoewel haar metamorfoses en maskerade theatraal en dik aangezet zijn, is het verwarrende rol-

Catalogus Kamerschatten 1999, KW 14, 's-Hertogenbosch

lenspel wel altijd gesitueerd in de alledaagse werkelijkheid. De tuinkas en de stad, in het geval van *Stek*. Het ouderlijk huis, in *Ode aan mijn vader*. Een polderlandschap met koeien – een achtergrond waartegen ze vermomd als indiaan verschijnt. In haar korte diaserie *Géén Titel* (1997) duidt ze, zwart geschminkt en met een verbrede neus (maar met haar eigen blonde haren), op uit een woest struikgewas – een omgeving die je klakkeloos als de jungle interpreteert.

Maar meteen in de volgende dia maakt Van der Voort korte metten met je denkpatroon. Het oerwoud blijkt daar een Hollands achtertuintje te zijn, waar zij een zoektocht begint die – in de laatste dia's – eindigt aan de zijde van een Senegalese vriend. Niet hij, maar zij is met haar dikke schmink en aangeplakte neus de vreemdeling in een ons bekende omgeving. Hoewel die omgeving plots ook niet meer zo vertrouwd oogt. Net zoals Van der Voort zelf vanwege haar lengte als 'anders' bekeken wordt, maar op haar beurt haar omgeving ook weer 'anders' beziet dan 'normaal'. Wat is gewoon en wat is vreemd? Van der Voort laat de begrippen stuivertje verwisselen.

'Ik heb een kinderlijk plezier in het spelen met het uiterlijk, met het lichaam en met standaardnormen', vertelt ze. 'Er mee spelen betekent voor mij accepteren wat er is. Ik houd van mijn werk. Er is een vanzelfsprekende liefde voor het lichaam. Ik zie het lichaam als een interieur, je persoonlijk interieur – de ruimte waar je ziel in huist. Een interieur dat je net als het huiselijke interieur voortdurend kunt ontwikkelen. En misschien wil ik met dat lichaam van mij, waar mensen allerlei oordelen over vellen, wel een eigen werkelijkheid creëren. Eén die er fictief uitziet, maar tegelijkertijd ook realistisch. Zoals in *Ode aan mijn vader*, waar ik gewoon in een stoel zit, onder een doodnormale schemerlamp. Maar met die rare neus. Opdat die neus dezelfde waarde krijgt als mijn ogen of mijn trui – en het vreemde op die manier een heel waardevolle plek krijgt.'

Anne van Driel